

තමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මාසම්බුද්ධස්ස

අභිධම්මපිටකේ

පටිඨානපාළී

(පඨමෝ භාගෝ)

ධම්මානුලෝමේ

තිකපටිඨානං

පච්චයුද්දෙසෝ

හෙතුපච්චයෝ, ආරම්මණපච්චයෝ, අධිපතිපච්චයෝ,
අනන්තරපච්චයෝ, සමනන්තරපච්චයෝ, සහජාතපච්චයෝ,
අඤ්ඤමඤ්ඤපච්චයෝ, නිස්සයපච්චයෝ, උපනිස්සයපච්චයෝ,
පුරෙජාතපච්චයෝ, පච්ජාජාතපච්චයෝ, ආසෙවනපච්චයෝ,
කම්මපච්චයෝ, විපාකපච්චයෝ, ආහාරපච්චයෝ,
ඉන්ද්‍රියපච්චයෝ, ඤානපච්චයෝ, මග්ගපච්චයෝ,
සම්පයුත්තපච්චයෝ, විප්පයුත්තපච්චයෝ, අත්ථිපච්චයෝ,
තත්ථිපච්චයෝ, විගතපච්චයෝ, අවිගතපච්චයෝති.

පච්චයනිද්දෙසෝ

1. හෙතුපච්චයෝති – හෙතු හෙතුසම්පයුත්තකාතං ධම්මානං
තංසමුට්ඨානාතඤ්ච රූපානං හෙතුපච්චයෙන පච්චයෝ.

2. ආරම්මණපච්චයෝති – රූපායනනං
චක්ඛවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
ආරම්මණපච්චයෙන පච්චයෝ. සද්දයනනං
සොනවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
ආරම්මණපච්චයෙන පච්චයෝ. ගත්ඨායනනං
ඝාතවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං

ආරම්භණපව්වයෙන පව්වයෝ. රසායනනං
 ජිවිහාවිඤ්ඤාණධාතුයා නංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
 ආරම්භණපව්වයෙන පව්වයෝ. ථොට්ඨබ්බායනනං
 කායවිඤ්ඤාණධාතුයා නංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
 ආරම්භණපව්වයෙන පව්වයෝ. රූපායනනං සද්දයනනං
 ගන්ධායනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං මනොධාතුයා
 නංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං ආරම්භණපව්වයෙන
 පව්වයෝ. සබ්බෙ ධම්මා මනොවිඤ්ඤාණධාතුයා
 නංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං ආරම්භණපව්වයෙන
 පව්වයෝ.

යං යං ධම්මං ආරබ්භ යෙ යෙ ධම්මා උප්පජ්ජන්ති
 චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, තෙ තෙ ධම්මා තෙසං තෙසං ධම්මානං
 ආරම්භණපව්වයෙන පව්වයෝ.

3. අධිපතිපව්වයෝති – ඡන්දධිපති ඡන්දසම්පයුත්තකානං
 ධම්මානං නංසමුට්ඨාතාතඤ්ච රූපානං අධිපතිපව්වයෙන
 පව්වයෝ. වීරියධිපති වීරියසම්පයුත්තකානං ධම්මානං
 නංසමුට්ඨාතාතඤ්ච රූපානං අධිපතිපව්වයෙන පව්වයෝ.
 චිත්තධිපති චිත්තසම්පයුත්තකානං ධම්මානං
 නංසමුට්ඨාතාතඤ්ච රූපානං අධිපතිපව්වයෙන පව්වයෝ.
 වීමංසාධිපති වීමංසසම්පයුත්තකානං ධම්මානං
 නංසමුට්ඨාතාතඤ්ච රූපානං අධිපතිපව්වයෙන පව්වයෝ.

යං යං ධම්මං ගරුං කත්වා යෙ යෙ ධම්මා උප්පජ්ජන්ති
 චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, තෙ තෙ ධම්මා තෙසං තෙසං ධම්මානං
 අධිපතිපව්වයෙන පව්වයෝ.

4. අනත්තරපව්වයෝති – චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු
 නංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා මනොධාතුයා
 නංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං අනත්තරපව්වයෙන
 පව්වයෝ. මනොධාතු නංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා

මනෝවිඤ්ඤා භාවනාව තංසම්පූර්ණකාරකත්ව ධර්මානං
අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො.

සොනවිඤ්ඤාණධාතු තංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා
මනොධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං
අනන්තරපච්චයෙන පච්චයෝ. මනොධාතු තංසම්පයුත්තකා ච
ධම්මා මනොවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච
ධම්මානං අනන්තරපච්චයෙන පච්චයෝ.

ඝාතවිඤ්ඤාණධාතු තංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා
 මනොධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං
 අනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ. මනොධාතු තංසම්පයුත්තකා ච
 ධම්මා මනොවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච
 ධම්මානං අනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ.

ජීවිතාවිඤ්ඤාණධාතු තංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා
මනොධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
අනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ. මනොධාතු තංසම්පයුත්තකා ච
ධම්මා මනොවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච
ධම්මානං අනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ.

කායවිඤ්ඤාණධාතු තංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා
මනොධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
අනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ. මනොධාතු තංසම්පයුත්තකා ච
ධම්මා මනොවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච
ධම්මානං අනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ.

පුරීමා පුරීමා කුසලා ධම්මා පවිජ්ජමානං පවිජ්ජමානං
කුසලානං ධම්මානං අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො. පුරීමා
පුරීමා කුසලා ධම්මා පවිජ්ජමානං පවිජ්ජමානං අබ්‍යාකතානං
ධම්මානං අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො.

පුරිමා පුරිමා අකුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං
අකුසලානං ධම්මානං අනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ. පුරිමා
පුරිමා අකුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං අබ්‍යාකතානං
ධම්මානං අනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ.

පුරීමා පුරීමා අබ්‍යාකතා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං
අබ්‍යාකතානං ධම්මානං අනත්තරපච්චයෙන පච්චයො. පුරීමා
පුරීමා අබ්‍යාකතා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං කුසලානං
ධම්මානං අනත්තරපච්චයෙන පච්චයො. පුරීමා පුරීමා
අබ්‍යාකතා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං අකුසලානං ධම්මානං
අනත්තරපච්චයෙන පච්චයො.

යෙසං යෙසං ධම්මානං අනත්තරා යෙ යෙ ධම්මා
උප්පජ්ජන්ති චිත්තචේතසිකා ධම්මා, තෙ තෙ ධම්මා තෙසං
තෙසං ධම්මානං අනත්තරපච්චයෙන පච්චයො.

5. සමනත්තරපච්චයොති – චක්ඛුච්ඤ්ඤාණධාතු
තංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා මනොධාතුයා
තංසම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන
පච්චයො. මනොධාතු තංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා
මනොච්ඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං
සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයො.

සොතච්ඤ්ඤාණධාතු තංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා
මනොධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං
සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයො. මනොධාතු තංසම්පයුත්තකා ච
ධම්මා මනොච්ඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච
ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයො.

ඝාණච්ඤ්ඤාණධාතු තංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා
මනොධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං
සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයො. මනොධාතු තංසම්පයුත්තකා ච
ධම්මා මනොච්ඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච
ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයො.

ජ්විහාච්ඤ්ඤාණධාතු තංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා
මනොධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං
සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයො. මනොධාතු තංසම්පයුත්තකා ච

ධම්මා මනෝවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච
ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ.

කායවිඤ්ඤාණධාතු තංසම්පයුත්තකා ච ධම්මා
මනෝධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ. මනෝධාතු තංසම්පයුත්තකා ච
ධම්මා මනෝවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච
ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ.

පූර්මා පූර්මා කුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං
කුසලානං ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ. පූර්මා
පූර්මා කුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං අබ්‍යාකතානං
ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ.

පූර්මා පූර්මා අකුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං
අකුසලානං ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ. පූර්මා
පූර්මා අකුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං අබ්‍යාකතානං
ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ.

පූර්මා පූර්මා අබ්‍යාකතා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං
අබ්‍යාකතානං ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ. පූර්මා
පූර්මා අබ්‍යාකතා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං කුසලානං
ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ. පූර්මා පූර්මා
අබ්‍යාකතා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං අකුසලානං ධම්මානං
සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ.

යෙසං යෙසං ධම්මානං සමනත්තරා යෙ යෙ ධම්මා
උප්පජ්ජන්ති චිත්තචේතසිකා ධම්මා, තෙ තෙ ධම්මා තෙසං
තෙසං ධම්මානං සමනත්තරපච්චයෙන පච්චයෝ.

6. සහජාතපච්චයෝති – චත්තාරො බත්ථා අරුපිනො
අඤ්ඤමඤ්ඤං සහජාතපච්චයෙන පච්චයෝ. චත්තාරො
මහාභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං සහජාතපච්චයෙන පච්චයෝ.
ඔක්කත්තික්ඛණේ නාමරූපං අඤ්ඤමඤ්ඤං
සහජාතපච්චයෙන පච්චයෝ. චිත්තචේතසිකා ධම්මා

චිත්තසමුට්ඨානානං රූපානං සහජානපච්චයෙන පච්චයො.
මහාභූතා උපාදරූපානං සහජානපච්චයෙන පච්චයො. රූපිනො
ධම්මා අරූපිනං ධම්මානං කිඤ්චි කාලෙ සහජානපච්චයෙන
පච්චයො, කිඤ්චි කාලෙ න සහජානපච්චයෙන පච්චයො.

7. අඤ්ඤමඤ්ඤපච්චයොති – චත්තාරො ඛත්ථා අරූපිනො
අඤ්ඤමඤ්ඤපච්චයෙන පච්චයො. චත්තාරො මහාභූතා
අඤ්ඤමඤ්ඤපච්චයෙන පච්චයො. ඔක්කත්තික්ඛණේ
නාමරූපං අඤ්ඤමඤ්ඤපච්චයෙන පච්චයො.

8. නිස්සයපච්චයොති – චත්තාරො ඛත්ථා අරූපිනො
අඤ්ඤමඤ්ඤං නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. චත්තාරො
මහාභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො.
ඔක්කත්තික්ඛණේ නාමරූපං අඤ්ඤමඤ්ඤං නිස්සයපච්චයෙන
පච්චයො. චිත්තචේතසිකා ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානානං රූපානං
නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. මහාභූතා උපාදරූපානං
නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො.

චක්ඛායනනං චක්ඛුචිඤ්ඤ්ඤාණධාතුයා
තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො.
සොනායනනං සොනචිඤ්ඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච
ධම්මානං නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. ඝානායනනං
ඝානචිඤ්ඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. ජිව්හායනනං
ජිව්හාචිඤ්ඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. කායායනනං
කායචිඤ්ඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. යං රූපං නිස්සාය මනොධාතු ච
මනොචිඤ්ඤ්ඤාණධාතු ච චත්තත්ති, තං රූපං මනොධාතුයා ච
මනොචිඤ්ඤ්ඤාණධාතුයා ච තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො.

9. උපනිස්සයපච්චයෝති – පුරිමා පුරිමා කුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං කුසලානං ධම්මානං

උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ. පුරිමා පුරිමා කුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං අකුසලානං ධම්මානං කෙසඤ්චි

උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ. පුරිමා පුරිමා කුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං අබ්‍යාකතානං ධම්මානං

උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ.

පුරිමා පුරිමා අකුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං අකුසලානං ධම්මානං උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ. පුරිමා

පුරිමා අකුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං කුසලානං

ධම්මානං කෙසඤ්චි උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ. පුරිමා

පුරිමා අකුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං අබ්‍යාකතානං

ධම්මානං උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ.

පුරිමා පුරිමා අබ්‍යාකතා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං

අබ්‍යාකතානං ධම්මානං උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ. පුරිමා

පුරිමා අබ්‍යාකතා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං කුසලානං

ධම්මානං උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ. පුරිමා පුරිමා

අබ්‍යාකතා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං අකුසලානං ධම්මානං

උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ.

උතුහොජනමිපි උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ. පුග්ගලොපි

උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ. සෙනාසනමිපි

උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයෝ.

10. පුරෙජාතපච්චයෝති – චක්ඛායතනං

චක්ඛුචිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං

පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයෝ. සොනායතනං

සොනචිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං

පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයෝ. ඝානායතනං

ඝානචිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං

පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයෝ. ජීවිහායතනං

ජීවිහාවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං
පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. කායායනනං
කායවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං
පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො.

රූපායනනං චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා
ධම්මානං පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. සද්දයනනං
සොතවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං
පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. ගන්ධායනනං
ඝාතවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං
පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. රසායනනං
ජීවිහාවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං
පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. ථොට්ඨබ්බායනනං
කායවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං
පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. රූපායනනං සද්දයනනං
ගන්ධායනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං මනොධාතුයා
තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං පුරෙජාතපච්චයෙන
පච්චයො.

යං රූපං නිස්සාය මනොධාතු ච මනොවිඤ්ඤාණධාතු ච
චත්තත්ති, තං රූපං මනොධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා
ධම්මානං පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. මනොවිඤ්ඤාණධාතුයා
තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං කිඤ්චි කාලෙ
පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො, කිඤ්චි කාලෙ ත
පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො.

11. පච්ඡාජාතපච්චයොති – පච්ඡාජාතා චිත්තචේතසිකා
ධම්මා පුරෙජාතස්ස ඉමස්ස කායස්ස පච්ඡාජාතපච්චයෙන
පච්චයො.

12. ආසෙවනපච්චයොති – පුරිමා පුරිමා කුසලා ධම්මා
පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං කුසලානං ධම්මානං ආසෙවනපච්චයෙන

පව්වයෝ. පුරිමා පුරිමා අකුසලා ධම්මා පවිජ්ජමානං පවිජ්ජමානං
අකුසලානං ධම්මානං ආසෙවනපව්වයෙන පව්වයෝ. පුරිමා
පුරිමා කිරියාබ්බාකතා ධම්මා පවිජ්ජමානං පවිජ්ජමානං
කිරියාබ්බාකතානං ධම්මානං ආසෙවනපව්වයෙන පව්වයෝ.

13. කම්මපව්වයෝති – කුසලාකුසලං කම්මං විපාකානං
බන්ධානං කටන්තා ච රූපානං කම්මපව්වයෙන පව්වයෝ.
වෙනතා සම්පයුත්තකානං ධම්මානං තංසමුට්ඨානානඤ්ච
රූපානං කම්මපව්වයෙන පව්වයෝ.

14. විපාකපව්වයෝති – විපාකා චත්තාරො බන්ධා අරූපිනො
අඤ්ඤමඤ්ඤං විපාකපව්වයෙන පව්වයෝ.

15. ආහාරපව්වයෝති – කබලිකාරො ආහාරො ඉමස්ස
කායස්ස ආහාරපව්වයෙන පව්වයෝ. අරූපිනො ආහාරා
සම්පයුත්තකානං ධම්මානං තංසමුට්ඨානානඤ්ච රූපානං
ආහාරපව්වයෙන පව්වයෝ.

16. ඉන්ද්‍රියපව්වයෝති – චක්ඛන්ද්‍රියං චක්ඛවිඤ්ඤාණධාතුයා
තංසම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං ඉන්ද්‍රියපව්වයෙන පව්වයෝ.
සොතින්ද්‍රියං සොතවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච
ධම්මානං ඉන්ද්‍රියපව්වයෙන පව්වයෝ. ඝාතින්ද්‍රියං
ඝාතවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං
ඉන්ද්‍රියපව්වයෙන පව්වයෝ. ජිව්හිත්තියං
ජිව්හාවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං
ඉන්ද්‍රියපව්වයෙන පව්වයෝ. කායිත්තියං කායවිඤ්ඤාණධාතුයා
තංසම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං ඉන්ද්‍රියපව්වයෙන පව්වයෝ.
රූපජීවිතින්ද්‍රියං කටන්තාරූපානං ඉන්ද්‍රියපව්වයෙන පව්වයෝ.
අරූපිනො ඉන්ද්‍රියා සම්පයුත්තකානං ධම්මානං
තංසමුට්ඨානානඤ්ච රූපානං ඉන්ද්‍රියපව්වයෙන පව්වයෝ.

17. ක්‍රියාපටිපාටියෙහි – ක්‍රියාකාරී ක්‍රියාපටිපාටිකරණය
 ධර්මය. නොසලකා හැරීමේදී රූපය. ක්‍රියාපටිපාටියෙහි
 පටිපාටිය.

18. මග්ගපච්චයෝනි – මග්ගචගානි මග්ගසම්පයුත්තකානං ධම්මානං තංසමුට්ඨානානඤ්ච රූපානං මග්ගපච්චයෙන පච්චයෝ.

19. සම්පයුක්තපච්චයෝති – චන්තාරො බන්ධා අරූපිතො අඤ්ඤමඤ්ඤං සම්පයුක්තපච්චයෙන පච්චයො.

20. විප්පයුත්තපච්චයෝති – රුපිනො ධම්මා අරුපිනං ධම්මානං විප්පයුත්තපච්චයෙන පච්චයො. අරුපිනො ධම්මා රුපිනං ධම්මානං විප්පයුත්තපච්චයෙන පච්චයො.

21. අත්ථිපච්චයෝති – චත්තාරො බත්ඨා අරුපිතො
අඤ්ඤමඤ්ඤං අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො. චත්තාරො මහාභුතා
අඤ්ඤමඤ්ඤං අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො. ඔක්කත්තික්ඛණේ
නාමරූපං අඤ්ඤමඤ්ඤං අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො.
චිත්තචේතසිකා ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානානං රූපානං
අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො. මහාභුතා උපාදුරූපානං
අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො.

එක්බායනනං එක්බුවිඤ්ඤාණධාතුයා
 නංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤං ධම්මානං අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො.
 සොනායනනං සොනවිඤ්ඤාණධාතුයා නංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤං
 ධම්මානං අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො. ඝානායනනං
 ඝානවිඤ්ඤාණධාතුයා නංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤං ධම්මානං
 අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො. ජිව්හායනනං
 ජිව්හාවිඤ්ඤාණධාතුයා නංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤං ධම්මානං

අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො. කායායනනං කායචිඤ්ඤාණධාතුයා
තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො.

රූපායනනං චක්ඛුචිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා
ධම්මානං අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො. සද්දයනනං
සොනචිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං
අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො. ගන්ධායනනං ඝාතචිඤ්ඤාණධාතුයා
තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො.
රසායනනං ජීව්හාචිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා
ධම්මානං අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො. ථොට්ඨබ්බායනනං
කායචිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං
අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො. රූපායනනං සද්දයනනං
ගන්ධායනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං මනොධාතුයා
තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො.

යං රූපං නිස්සාය මනොධාතු ච මනොචිඤ්ඤාණධාතු ච
චත්තන්ති, තං රූපං මනොධාතුයා ච මනොචිඤ්ඤාණධාතුයා
ච තංසම්පයුත්තකාතඤ්ඤා ධම්මානං අත්ථිපච්චයෙන පච්චයො.

22. තත්ථිපච්චයොති – සමනත්තරනිරුද්ධා චිත්තචේතසිකා
ධම්මා පටුප්පත්තානං චිත්තචේතසිකානං ධම්මානං
තත්ථිපච්චයෙන පච්චයො.

23. විගතපච්චයොති – සමනත්තරවිගතා චිත්තචේතසිකා
ධම්මා පටුප්පත්තානං චිත්තචේතසිකානං ධම්මානං
විගතපච්චයෙන පච්චයො.

24. අවිගතපච්චයොති – චත්තාරො ඛන්ධා අරූපිනො
අඤ්ඤාමඤ්ඤං අවිගතපච්චයෙන පච්චයො. චත්තාරො
මහාභූතා අඤ්ඤාමඤ්ඤං අවිගතපච්චයෙන පච්චයො.
ඔක්කත්තික්ඛණේ නාමරූපං අඤ්ඤාමඤ්ඤං අවිගතපච්චයෙන
පච්චයො. චිත්තචේතසිකා ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානානං රූපානං

අවිගතපච්චයෙන පච්චයො. මහාභූතා උපාද්‍රැපානං
අවිගතපච්චයෙන පච්චයො.

චක්ඛායතනං චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතුයා
තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං අවිගතපච්චයෙන පච්චයො.
සොනායතනං සොනවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච
ධම්මානං අවිගතපච්චයෙන පච්චයො. ඝානායතනං
ඝානවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
අවිගතපච්චයෙන පච්චයො. ජීව්හායතනං
ජීව්හාවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
අවිගතපච්චයෙන පච්චයො. කායායතනං කායවිඤ්ඤාණධාතුයා
තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං අවිගතපච්චයෙන පච්චයො.

රූපායතනං චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච
ධම්මානං අවිගතපච්චයෙන පච්චයො. සද්දයතනං
සොනවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
අවිගතපච්චයෙන පච්චයො. ගන්ධායතනං
ඝානවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
අවිගතපච්චයෙන පච්චයො. රසායතනං
ජීව්හාවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
අවිගතපච්චයෙන පච්චයො. ථොට්ඨබ්බායතනං
කායවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං
අවිගතපච්චයෙන පච්චයො. රූපායතනං සද්දයතනං
ගන්ධායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං මනොධාතුයා
තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං අවිගතපච්චයෙන පච්චයො.

යං රූපං නිස්සාය මනොධාතු ච මනොවිඤ්ඤාණධාතු ච
චත්තන්ති, තං රූපං මනොධාතුයා ච මනොවිඤ්ඤාණධාතුයා
ච තංසම්පයුත්තකාතඤ්ච ධම්මානං අවිගතපච්චයෙන
පච්චයො.

පච්චයනිද්දෙසො.